

Criminaliteit in buitengebied | Omvangrijke politieacties in buitengebied van Limburg, Noord-

Zoektocht naar drugs, zwart geld en mensenhandel

In deze geblindeerde kas werd een wietkwekerij in aanbouw ontdekt.

MICHIEL ELANDS

Drugscriminelen beschikken in Zuid-Nederland over een netwerk van productiefaciliteiten en afzetkanalen. Pas als de onderwereld bovengronds komt, kan er worden opgetreden. Deze week speurden politie en justitie het buitengebied af op zoek naar drugs, witwaspraktijken en uitbuiting.

REPORTAGE

Maandag 16.35 uur, Standdaarbuiten, West-Brabant

De recherche doet in een loods in het buitengebied van Moerdijk sporenonderzoek. Tijdens een bestuurlijke controle van de gemeente is hier een drugsopslag blootgelegd. ‘Verstopt achter dozen en pallets

troffen we de vaten chemicaliën aan’, zegt Freek Pecht, eenheidscoördinator synthetische drugs bij de politie Zeeland-West-Brabant. Na onderzoek blijkt er 85 liter amfetamine (oftewel speed) aangetroffen.

Criminelen hebben de schuur gehuurd. Pecht wil, nadat hij zojuist de eigenaar heeft gesproken, andere boeren en tuinders waarschuwen. ‘Zorg voor een goed huurcontract en altijd toegang tot de verhuurde ruimte. Neem geen contante betalingen aan en al helemaal geen betalingen ver vooruit. Voor je het weet, heb je als ondernemer in het buitengebied boter op je hoofd.’

Dinsdag 9.15, Zeeland, Oost-Brabant

In het Oost-Brabantse Zeeland staat een team van politieagenten, handhavers, belastingspecialisten en deurwaarders voor het afgesloten hek van een agrarisch bedrijf. De

eigenaar opent geïrriteerd de poort. Agenten lopen meteen naar een uithoek van het ruim bemeten erf. In een van de opslagruimtes is in het najaar een drugslab ontmanteld. Nu komt een zoete, chemische geur uit de onverlichte schuur. ‘Typisch voor de productie van drugs. De lucht trekt in de hele schuur en kan lang blijven hangen’, zegt een expert van

‘Voor je het weet, heb je als ondernemer boter op je hoofd’

de politie. De ruimte is grotendeels leeg en alleen een aantal grote vlekken op de betonnen vloer herinneren aan het gebruik van chemicaliën.

‘Kijk maar rustig rond, want hier

is sindsdien niks gebeurd’, benadrukt de eigenaar, vlak voordat het team weer vertrekt naar een volgende locatie om de hoek.

Dinsdag 11.40, Sint Anthonis

In het gemeentehuis vindt de tweede briefing van de dag plaats. Het volgende adres is een ondernemer ‘die óf kan meewerken, óf moeilijk gaat doen’. Een luchtfoto van het omvangrijke terrein ligt op tafel om vooraf een tactiek te bespreken.

Dinsdag, 12.20, buitengebied Sint Anthonis

Ter plaatse leidt de vrouw des huizes het team rond, terwijl haar man wordt bevraagd door de Belastingdienst. In het grootste gebouw zijn buitenlandse medewerkers via een uitzendbureau ondergebracht. ‘Het onderhoud is niet bij te benen’, verontschuldigt de vrouw zich

‘De aanpak van het buitengebied is ons menens’

MICHIEL ELANDS

Burgemeester Marieke Moorman van de Brabantse gemeente Bernheze strijdt tegen de ondermijning van het buitengebied. ‘We zetten defensiespecialisten in om meer informatie te verzamelen.’

INTERVIEW

Hoe blikt u terug op de acties in Bernheze? Tien adressen zijn bezocht, maar strafrechtelijk leverde het weinig op. ‘Tegen onze teams heb ik gezegd dat onze controles altijd geslaagd zijn. We werken samen vanuit verschillende overheidsorganisaties en we laten zien dat onze aanpak van het buitengebied menens is. We concluderen tegelijkertijd dat onze

informatie over wat er speelt beter op orde moet; hebben we deze week iets over het hoofd gezien?’

Hoe gaat u dat voor elkaar krijgen?

‘Ik kan er niet veel over vertellen, maar we zetten defensiespecialisten in om gebieden met grotere veiligheidsrisico’s in kaart te brengen. Daarnaast proberen we binnen de wettelijke kaders zelf informatie te verzamelen. En ik doe een enorm appel op boeren en tuinders: meld verdachte situaties en vervoersbewegingen, eventueel via Misdaad Anoniem.’

Waarom is het buitengebied in Brabant zo in trek bij criminelen?

‘We hebben hier 2 miljoen vierkante meter lege stallen en schuren. Dit

zal in de komende jaren verder toenemen. Boeren en tuinders staan aan alle kanten onder druk en dat maakt ze kwetsbaar als ze de aanbidding krijgen om snel geld te verdienen. Boeren zijn strafbaar als hun panden worden gebruikt voor criminele activiteiten.’

Kunt u een voorbeeld geven van een

Marieke Moorman, burgemeester van Bernheze

Foto: Michiel Elands

‘Mijn topprioriteit is om boeren weerbaar te maken: verhuur geen lege stallen aan louche figuren!’

onderbelicht risico?

‘Een boer die zijn stal had verhuurd, bleef achter met een enorme hoeveelheid asbest, terwijl de huurder met de noorderzon was vertrokken.’

Steekt u de hand in eigen boezem?

‘We hebben als overheid de afgelopen jaren te weinig aandacht gehad voor deze problematiek en

als bevoegde instanties te veel langs elkaar heen gewerkt. Inmiddels is ons bewustzijn gegroeid en duiken we er niet meer voor weg. We hebben actiedagen, maar proberen ook structureel problemen met bijvoorbeeld huisvesting van arbeidsmigranten aan te pakken.’

Hoe groot zijn de problemen in het buitengebied?

‘Dat weet ik niet precies. Laatst vroeg ik ZLTO-leden van de afdeling Bernheze wie te maken heeft gehad met criminaliteit. Het bleef oorverdovend stil. Later kreeg ik wel reacties als ‘ik ken iemand die is benaderd door criminelen’. Mijn topprioriteit is om boeren weerbaar te maken. Verhuur geen lege stallen aan louche figuren!’

Brabant en Zeeland

Foto's: Michiel Elands In Standaardbuiten trof de politie een opslag aan met benodigdheden voor een drugslab.

als ze door de verouderde keuken lopen. Ze wil het pand het liefst vandaag nog verkopen. Als in de grote schuur alleen maar bouwmaterialen worden gevonden, concludeert het team dat uit niets blijkt dat het echtpaar is betrokken bij drugscriminaliteit.

Dinsdag 14.15, Sint Anthonis

Terug in het gemeentehuis is versterking aangekomen van enkele beleidsmedewerkers, de inspecteurs van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en een zestal extra agenten. Het team, achttien mensen sterk, splitst zich op; een groep blijft achter op het gemeentehuis, alle agenten gaan naar een verdacht kassencomplex dat is gehuurd door een aspergekweker en de laatste groep gaat direct naar de kwekerij. Op de parkeerplaats trekt een van de agenten,

in navolging van zijn collega's, zijn kogelwerende vest aan.

Dinsdag 14.35, buitengebied Sint Anthonis

Via de portofoon overleggen de agenten hoe ze de kassen het best kunnen omsingelen. Twee agenten openen de met camera bewaakte toegangsdeur en kammen de ruim-

‘Het is een ongelooflijke bende, te triest voor woorden’

tes zorgvuldig uit. De ramen in de kas zijn geblindeerd en binnen is een geïsoleerde ruimte in aanbouw. ‘Waarschijnlijk bedoeld voor de teelt van hennep’, zegt een van de dienders. ‘Het kweken duurt een

week of tien en levert vervolgens tienduizenden euro's per oogst op.’

Dinsdag 15.25, buitengebied Boxmeer

Op de zolder van een schuur heeft de politie een volledig geïsoleerde ruimte ontdekt, ingericht met koolstoffilters voor de verwerking van hennep. Buiten op het terrein van de afgelegen boerderij wordt in een kleine woonunit een Roemeens echtpaar gehoord door twee agenten. De vertaling loopt via een telefoontolk. De werknemers krijgen naar eigen zeggen 6 cent per kilo gestoken asperges. Ze werken zeven lange dagen in de week.

De woonunit heeft ventilatie noch airconditioning. In de hoek staat een zwartgeblakerd elektrisch kookstelletje. ‘Het is een ongelooflijke bende, eigenlijk te triest voor woorden’, zegt de teamleider in het veld. ‘We zijn hier nog niet klaar.’

Vooraf is al een noodopvang geregeld voor werknemers. Brandweer en GGD zien de volgende dag onvoldoende aanleiding voor ontzuiming. In de loop van de week gaat ook de Inspectie SZW verder met onderzoek. De verdenking staat: arbeidsuitbuiting en onderbetaling.

‘Actie goed, nu nog oplossing voor afvalproblematiek’

Alfred Jansen, LTO-portefeuillehouder Veiligheid, heeft lof voor de acties in het buitengebied. ‘Maar we vinden ook dat de overheid het opruimen van drugsafval moet bekostigen. We krijgen veel berichten van leden op wiens land drugsafval wordt gedumpt dat ze vervolgens op eigen kosten moeten opruimen. Dat vind ik een kwalijke zaak.’ Jansen spoort leden aan om voorzichtig te zijn met de verhuur van opstal. ‘Stel een goed huurcontract op en vraag om referenties. Dan

kun je een schifting maken tussen goed en kwaadwillenden. Criminaliteit heeft ook allerlei ongewenste neveneffecten, zoals risico op brand en imagoschade voor de sector.’ ZLTO-bestuurder Janus Scheepers vindt dat er een ‘toekomst- en marktgerichte oplossing’ voor leegstaande stallen en schuren moet komen. ‘Dat kan wat ons betreft sloop betekenen met herbouw elders, zodat een ondernemer een goede bestemming aan zijn gebouwen kan geven.’

De criminaliteit heeft grip op het platteland, met name in Zuid-Nederland. Boeren en tuinders stellen leegstaande gebouwen al dan niet bewust ter beschikking aan hennepcultuur of fabricage van harddrugs. De financiële belangen zijn groot en bedreigingen zijn niet van de lucht.

MICHEL ELANDS

1 Wanneer spreekt justitie van ondermijnende criminaliteit?

Als het gaat om de vermenging van onder- en bovenwereld. Voor zware criminaliteit (zoals drugshandel, mensenhandel en witwassen) wordt veel gebruikgemaakt van legale diensten vanuit de bovenwereld, zoals transport, opslag en huisvesting. Justitie wijst op de gevaren voor de samenleving: in criminele samenwerkingsverbanden gaan grote sommen geld om en geweld en inti-

Ondermijning: waar de onderwereld bovengronds komt

midatie zijn aan de orde van de dag.

2 Hoe gaat het zuiden des lands met ondermijning om?

Sinds 2011 trekken de overheidsdiensten gezamenlijk op in een Taskforce Brabant Zeeland. Ze hebben daarbij de beschikking over het Regionaal Informatie en Expertise Centrum om informatie uit te wisselen. Vanuit de lokale overheden werken verschillende instanties gezamenlijk aan opsporing en handhaving.

3 Waarom richt de overheid zich specifiek op het buitengebied?

Het buitengebied is volgens justitie kwets-

baar voor ondermijnende criminaliteit. Door de dienstverleners, de zogenoemde facilitators, aan te pakken, hoopt de overheid de zware criminaliteit een slag toe te brengen. Met name in oude schuren, stallen en kassen duikt met enige regelmaat een hennepkwekerij of drugsfabriek op.

4 Wat gebeurde er deze week?

In Brabant, Zeeland en Limburg hebben onder andere politie, het Openbaar Ministerie, gemeentes en de Belastingdienst gezamenlijk meer dan vijftig locaties in het buitengebied bezocht. De voorlopige resultaten: drie aanhoudingen, verschillende vorderingen en

inbeslagnames, de ontdekking van een productieplaats voor GHB, een opslag met amfetamine en meerdere hennepkwekerijen (al dan niet in aanbouw).

5 Hoe vaak krijgen boeren en tuinders te maken met ondermijnende criminaliteit?

Dagblad Trouw concludeert op basis van een enquête dat 15 procent van de agrariërs wel eens is benaderd door criminelen. In Oost-Brabant zou het gaan om meer dan de helft van de boeren. Zowel de overheidsinstanties als ZLTO kunnen de cijfers niet bevestigen. ZLTO-bestuurder Janus Scheepers noemt de percentages aan de hoge kant, maar erkent de problematiek. ‘Vaak komen nette figuren over de vloer die zaken willen doen. Vervolgens blijken het criminelen te zijn en zijn boeren en tuinders in de val gelokt. Naar mijn mening is het overgrote deel van de agrariërs te goeder trouw.’